

Instuderingsfrågor inför textseminarium om kausalitet

A. C. Ewing "Cause" (1951)

1. Ewing skriver inledningsvis: "Let us consider philosophical theories of what the nature of causation is or, if you prefer to put it that way, what is meant by the term 'cause'". Skulle du säga att frågeställningarna är ekvivalenta? Motivera!
2. Varför är regularitetsteorin inte i linje med sunnda förnuftets syn på kausalitet, enligt Ewing?
3. På vilket sätt har regularitetsteorin problem med orsaksförhållanden mellan enskilda, singulära, historiska händelser?
4. Är Ewings exempel med fabriksignalen i London ett bra motexempel mot regularitetsteorin?
5. På vilka sätt ställer psykologin till med problem för regularitetsteorin, enligt Ewing?
6. Hur bör nödvändighetsrelationen mellan orsak och effekt förstås, enligt Ewing?
7. Vilka argument ger Ewing för sin kausalitetsteori? Är argumenten goda?
8. Hur bemöter Ewing kritiken att vi inte kan se någon nödvändig koppling mellan orsak och effekt?
9. Hur förklarar Ewing det faktum att orsaksutsagor endast är sannolika och inte säkra?
10. Ewing tycks anse att kausala utsagor är i någon mening nödvändiga, även om de inte säkra. Är nödvändigheten hos utsagan verbalt/analytiskt grundad?
11. Vilken slags insikt har vi psykologins kausalitet, enligt Ewing?
12. Vad innebär aktivitetsteorin? Hur förhåller den sig till Ewings teori?
13. Hur skiljer sig Ewings teori från sunnda förnuftets syn på kausalitet, enligt Ewing?

G. E. M. Anscombe "Causality and Determination" (1971) [avsnitt 1, s. 284-290]

1. a) Vilket antagande är gemensamt för olika kausalitetsuppfattningar, enligt Anscombe?
b) Vad har antagandet för konsekvens för vår syn på statistiska lagar?
2. Hume kritiserade idén att kausalitet involverar nödvändighet. På vilket sätt var Hume, i en mening, ändå fast i nödvändighetsparadigmet, enligt Anscombe?
3. Anscombe föreslår att vi kan ha kunskap *om* kausalitet utan att veta *vad* kausalitet är (s. 287) – rimligt?
4. a) Vad är "kärnan" i kausalitetsbegreppet, enligt Anscombe?
b) Hur förhåller sig tanken om nödvändighet och determinering till denna kärna?
5. Hur kritiserar Anscombe Humes påstående att vi inte kan iaktta kausalitet? Är argumentationen lyckad?
6. a) Anscombe menar att vårt språk är fyllt med kausala begrepp – ge exempel.
b) Hur lär vi oss sådana begrepp, enligt Anscombe?
7. Vad är problemet med tanken att kausalitet involverar universella regelbundenheter, enligt Anscombe?